Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (piata komora)

z 3. septembra 2020 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Elektronické komunikácie – Článok 11 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie – Sloboda a pluralita médií – Sloboda usadiť sa – Článok 49 ZFEÚ – Smernica 2002/21/ES – Články 15 a 16 – Vnútroštátna právna úprava zakazujúca spoločnosti s významným vplyvom na trhu v určitom odvetví nadobudnúť ‚významný hospodársky rozmer' v inom odvetví – Výpočet príjmov dosiahnutých v odvetví elektronických komunikácií a v odvetví médií – Vymedzenie odvetvia elektronických komunikácií – Obmedzenie na trhy, ktoré sú predmetom regulácie *ex ante* – Zohľadnenie príjmov prepojených spoločností – Stanovenie rozdielnej prahovej hodnoty príjmov pre spoločnosti pôsobiace v odvetví elektronických komunikácií"

Vo veci C-719/18,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Regionálny správny súd pre región Lazio, Taliansko) z 26. septembra 2018 a doručený Súdnemu dvoru 15. novembra 2018, ktorý súvisí s konaním:

Vivendi SA

proti

Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni,

za účasti:

Mediaset SpA,

SÚDNY DVOR (piata komora),

v zložení: predseda piatej komory E. Regan, sudcovia I. Jarukaitis (spravodajca), E. Juhász, M. Ilešič a C. Lycourgos,

generálny advokát: M. Campos Sánchez-Bordona,

tajomník: R. Șereș, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 9. októbra 2019,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– Vivendi SA, v zastúpení: G. Scassellati Sforzolini, G. Faella, C. F. Emanuele a M. D'Ostuni, avvocati,

* Jazyk konania: taliančina.

– Mediaset SpA, v zastúpení: A. Catricalà, D. Lipani, C. E. Cazzato, G. M. Roberti, G. Bellitti a M. Serpone, avvocati,

– talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci S. Fiorentino, avvocato dello Stato,

– Európska komisia, v zastúpení: L. Armati, L. Nicolae a L. Malferrari, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní z 18. decembra 2019,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článkov 49, 56 a 63 ZFEÚ, ako aj článkov 15 a 16 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2002/21/ES zo 7. marca 2002 o spoločnom regulačnom rámci pre elektronické komunikačné siete a služby (rámcová smernica) (Ú. v. ES L 108, 2002, s. 33; Mim. vyd. 13/029, s. 349), zmenenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/140/ES z 25. novembra 2009 (Ú. v. EÚ L 337, 2009, s. 37) (ďalej len „rámcová smernica“).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou Vivendi SA na jednej strane a Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni (Úrad pre reguláciu komunikácií, Taliansko) (ďalej len „AGCOM“) a spoločnosťou Mediaset SpA na druhej strane, ktorého predmetom bolo ustanovenie talianskeho práva, ktoré zakazuje podniku dosahovať príjmy presahujúce 10 % z celkových príjmov z integrovaného systému komunikácií (ďalej len „SIC“), ak má tento podnik podiel vyšší ako 40 % z celkových príjmov dosiahnutých v odvetví elektronických komunikácií.

Právny rámec

Právo Únie

Rámcová smernica

3 Odôvodnenia 5, 25 a 27 rámcovej smernice uvádzajú:

„(5) Konvergencia telekomunikácií, médií a sektora informačných technológií znamená, že všetky prenosové siete a služby by mali byť zastrešované jedným regulačným rámcom. … Je potrebné oddeliť reguláciu prenosu od regulácie obsahu. Tento rámec sa preto nevzťahuje na obsah služieb poskytovaných prostredníctvom elektronických komunikačných sietí využívajúcich elektronické komunikačné služby, ako napr. vysielanie obsahu, finančné služby a niektoré služby informačnej spoločnosti, a preto nemá dopad na opatrenia prijaté na úrovni [Európskej únie] alebo na národnej úrovni vzhľadom na takéto služby, v súlade s právom [Európskej únie], aby sa podporila kultúrna a jazyková rôznorodosť a zaistila ochrana plurality médií. … Oddelenie regulácie prenosu a regulácie obsahu nemá vplyv na zohľadnenie ich vzájomného prepojenia najmä s cieľom zabezpečenia plurality médií, kultúrnej rozmanitosti a ochrany spotrebiteľa.

…

(25) Za určitých okolností existuje potreba povinností *ex-ante* s cieľom rozvoja súťaže na trhu. Definícia významného vplyvu na trhu daná v smernici Európskeho parlamentu a Rady 97/33/ES z 30. júna 1997 o prepájaní v telekomunikáciách vzhľadom na zabezpečenie univerzálnej služby

a interoperability prostredníctvom uplatňovania princípov otvorenej siete (ONP) [(Ú. v. ES L 199, 1997, s. 32)] sa ukázala ako účinná v počiatočných fázach otvárania trhu ako prah pre povinnosti *ex-ante*, teraz sa však musí prispôsobiť komplexnejším a dynamickejším trhom. Z tohto dôvodu je definícia uvádzaná v tejto smernici ekvivalentná s pojmom dominancie, ako je definovaný v precedentnom práve Súdneho dvora a Súdu prvej inštancie…

…

(27) Je dôležité, aby sa povinnosti *ex-ante* ukladali len v prípadoch neúčinnej hospodárskej súťaže, t. j. na trhoch, kde existuje jeden alebo viaceré podniky s významným vplyvom na trhu a keď nie sú opravné prostriedky vnútroštátneho práva a súťažného práva [Európskej únie] dostatočné na vyriešenie problému. Je preto potrebné, aby [Európska] komisia v súlade s princípmi súťažného práva pre národné regulačné orgány vypracovala pokyny na úrovni [Európskej únie], v súlade s princípmi súťažného práva, ktoré budú slúžiť pre národné regulačné orgány pri hodnotení účinnosti hospodárskej súťaže na danom trhu a pri hodnotení významného vplyvu na trhu. …“

4 Článok 1 tejto smernice, nazvaný „Rozsah pôsobnosti a cieľ“, stanovuje:

„1. Touto smernicou sa vytvára harmonizovaný rámec regulácie elektronických komunikačných služieb, elektronických komunikačných sietí, pridružených prostriedkov a pridružených služieb a určitých aspektov koncových zariadení na uľahčenie prístupu užívateľom so zdravotným postihnutím. Ustanovujú sa ňou povinnosti národných regulačných orgánov a zriaďuje sa sústava postupov na zabezpečenie harmonizovaného uplatňovania regulačného rámca v [celej Európskej únii].

2. Táto smernica a špecifické smernice nemajú vplyv na povinnosti uložené podľa vnútroštátneho práva v súlade s právom [Európskej únie] alebo podľa práva [Európskej únie] vzhľadom na služby poskytované pomocou elektronických komunikačných sietí a služieb.

3. Táto smernica a špecifické smernice sa nevzťahujú na opatrenia prijaté na úrovni [Európskej únie] alebo na národnej úrovni v súlade s právom [Európskej únie], sledujúce ciele vo všeobecnom záujme, najmä pokiaľ ide o reguláciu obsahu a audiovizuálnu politiku.

…“

5 Článok 2 uvedenej smernice, nazvaný „Definície“, stanovuje:

„…

c) ‚elektronická komunikačná služba‘ znamená službu bežne poskytovanú za úhradu, ktorá pozostáva úplne alebo prevažne z prenosu signálov v elektronických komunikačných sieťach, vrátane telekomunikačných služieb a prenosových služieb v sieťach používaných na vysielanie, s výnimkou služieb poskytujúcich obsah alebo vykonávajúcich edičnú kontrolu obsahu prenášaného pomocou elektronických komunikačných sietí a služieb…;

…“

6 Článok 15 tejto smernice, nazvaný „Postup na identifikáciu a určenie trhov“, stanovuje:

„1. Po verejnej konzultácii vrátane konzultácie s národnými regulačnými orgánmi a zohľadňujúc v čo najväčšej miere stanovisko [Orgánu európskych regulátorov pre elektronické komunikácie (BEREC)], Komisia prijme v súlade s konzultačným postupom uvedeným v článku 22 ods. 2 odporúčanie o relevantných trhoch produktov a služieb (ďalej len ‚odporúčanie‘). V odporúčaní sa identifikujú tie trhy produktov a služieb v odvetví elektronických komunikácií, ktorých povaha môže opodstatňovať

uloženie regulačných povinností ustanovených v špecifických smerniciach bez toho, aby boli dotknuté trhy, ktoré môžu byť určené v osobitných prípadoch podľa práva hospodárskej súťaže. Komisia určí trhy v súlade so zásadami práva hospodárskej súťaže.

Komisia pravidelne prehodnocuje odporúčanie.

2. Komisia uverejní pokyny na analýzu trhu a posúdenie významného vplyvu (ďalej len ‚pokyny'), ktoré musia byť v súlade s princípmi práva hospodárskej súťaže najneskôr k dátumu nadobudnutia účinnosti tejto smernice.

3. Národné regulačné orgány v súlade so zásadami práva hospodárskej súťaže určia relevantné trhy, a najmä relevantné geografické trhy na svojom území, primerané vnútroštátnym okolnostiam, pričom v čo najväčšej miere zohľadnia odporúčanie a usmernenia. Národné regulačné orgány sa pred určením trhov, ktoré sa líšia od trhov identifikovaných v odporúčaní, riadia postupmi uvedenými v článkoch 6 a 7.

4. Po konzultácii vrátane konzultácie s národnými regulačnými orgánmi môže Komisia… prijať rozhodnutie identifikujúce nadnárodné trhy, pričom v čo najväčšej miere zohľadní stanovisko BEREC."

7 Článok 16 rámcovej smernice, nazvaný „Postup analýzy trhu", stanovuje:

„1. Národné regulačné orgány vykonajú analýzu relevantných trhov, pričom prihliadajú na trhy identifikované v odporúčaní, a v čo najväčšej miere zohľadňujú usmernenia. Členské štáty zabezpečia, aby sa táto analýza v prípade potreby vykonala v spolupráci s vnútroštátnymi orgánmi pre hospodársku súťaž.

2. Ak sa od národného regulačného orgánu podľa odsekov 3 alebo 4 tohto článku, článku 17 smernice 2002/22/ES [Európskeho parlamentu a Rady zo 7. marca 2002 o univerzálnej službe a právach užívateľov týkajúcich sa elektronických komunikačných sietí a služieb] (smernica univerzálnej služby) [Ú. v. ES L 108, 2002, s. 51; Mim. vyd. 13/029, s. 367] alebo článku 8 smernice 2002/19/ES [Európskeho parlamentu a Rady zo 7. marca 2002 o prístupe a prepojení elektronických komunikačných sietí a príslušných zariadení] (prístupová smernica) [Ú. v. ES L 108, 2002, s. 7; Mim. vyd. 13/029, s. 323] vyžaduje, aby určil, či je potrebné podnikom uložiť, zachovať, zmeniť, alebo zrušiť povinnosti, národný regulačný orgán určí na základe svojej analýzy trhu podľa odseku 1 tohto článku, či na relevantnom trhu existuje efektívna hospodárska súťaž.

3. Ak národný regulačný orgán príde k záveru, že na trhu je efektívna hospodárska súťaž, neuloží alebo neponechá v platnosti žiadne špecifické regulačné povinnosti uvedené v odseku 2 tohto článku. V prípadoch, kde už existujú regulačné povinnosti pre špecifický sektor, zruší takéto povinnosti podnikom na tomto relevantnom trhu. Stranám dotknutým zrušením týchto povinností sa poskytne primeraná výpovedná lehota.

4. Ak národný regulačný orgán zistí, že na relevantnom trhu nie je efektívna hospodárska súťaž, v súlade s článkom 14 určí podniky, ktoré majú samostatne alebo spoločne významný vplyv na danom trhu, a takýmto podnikom uloží primerané špecifické regulačné povinnosti uvedené v odseku 2 tohto článku alebo zachová alebo zmení tieto povinnosti, ak už existujú.

…"

Smernica o audiovizuálnych mediálnych službách

8 Odôvodnenia 5 a 8 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2010/13/EÚ z 10. marca 2010 o koordinácii niektorých ustanovení upravených zákonom, iným právnym predpisom alebo správnym opatrením v členských štátoch týkajúcich sa poskytovania audiovizuálnych mediálnych služieb (smernica o audiovizuálnych mediálnych službách) (Ú. v. EÚ L 95, 2010, s. 1) (ďalej len „smernica o audiovizuálnych mediálnych službách“) stanovujú:

„(5) Audiovizuálne mediálne služby sú rovnako kultúrnymi, ako aj hospodárskymi službami. Ich narastajúci význam pre spoločnosť, demokraciu – najmä prostredníctvom zabezpečenia slobody informácií, rozmanitosti názorov a plurality médií –, vzdelávanie a kultúru odôvodňuje uplatňovanie osobitných pravidiel na tieto služby.

…

(8) Pre členské štáty je dôležité, aby sa zabezpečilo zabránenie akýchkoľvek činov, ktoré by sa mohli ukázať ako škodlivé pre voľný pohyb a obchod s televíznymi programami alebo ktoré by mohli podporovať tvorbu dominantných pozícií, ktoré by viedli k obmedzovaniu pluralizmu a slobody televíznych informácií a informačného sektora ako celku.“

Talianske právo

TUSMAR

9 Decreto legislativo n. 177 – Testo Unico dei Servizi di Media Audiovisivi e Radiofonici (legislatívny dekrét č. 177, ktorým sa kodifikuje právna úprava v oblasti audiovizuálnych a rozhlasových mediálnych služieb), z 31. júla 2005 (riadny dodatok ku GURI č. 208 zo 7. septembra 2005), v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej (ďalej len „TUSMAR“), v článku 2 ods. 1 písm. s) stanovuje:

„[SIC] zahŕňa tieto činnosti: denná a periodická tlač; ročenky a elektronické publikácie, aj prostredníctvom internetu; rozhlas a audiovizuálne mediálne služby; film; externá reklama; reklamná činnosť týkajúca sa produktov a služieb; sponzorovanie.“

10 Článok 43 TUSMAR, nazvaný „Dominantné postavenie v [SIC]“, stanovuje:

„1. Subjekty pôsobiace v [SIC] sú povinné oznamovať [AGCOM] dohody a transakcie týkajúce sa koncentrácií, aby mohol tento úrad podľa postupov upravených v právnych predpisoch prijatých *ad hoc* samotným úradom overiť dodržanie zásad stanovených v odsekoch 7, 8, 9, 10, 11 a…

…

5. [AGCOM] sa prispôsobuje vývoju charakteristík trhu,… prijíma opatrenia nevyhnutné na odstránenie alebo na zabránenie vzniku postavení uvedených v odsekoch 7, 8, 9, 10, 11… alebo akéhokoľvek iného postavenia, ktoré narúša pluralitu. …

7. Pri realizácii národného plánu prideľovania rozhlasových a televíznych frekvencií v digitálnom režime ten istý poskytovateľ obsahu nesmie, a to ani prostredníctvom spoločností, ktoré možno považovať za ním ovládané alebo s ním prepojené v zmysle odsekov 13, 14 a 15, byť držiteľom povolení, na základe ktorých by mohol vysielať viac ako 20 % všetkých televíznych programov alebo viac ako 20 % rozhlasových programov vysielaných terestriálne v celoštátnom rozsahu prostredníctvom sietí stanovených v tomto rozsahu.

8. Až do úplnej realizácie národného plánu prideľovania televíznych frekvencií v digitálnom režime je hranica stanovená pre celkový počet programov na jeden subjekt 20 % a je vypočítaná na základe celkového počtu televíznych programov, ktoré sú aj v zmysle článku 23 ods. 1 legge n. 112 – Norme di principio in materia di assetto del sistema radiotelevisivo e della RAI-Radiotelevisione italiana SpA, nonché delega al Governo per l'emanazione del testo unico della radiotelevisione (zákon č. 112 o základných pravidlách týkajúcich sa štruktúry rozhlasového a televízneho systému a RAI-Radiotelevisione italiana Spa a o poverení vlády zverejnením konsolidovaného aktu o rozhlasovom a televíznom systéme), z 3. mája 2004 [(riadny dodatok ku GURI č. 104, z 5. mája 2004)], poskytované a vysielané v celoštátnom rozsahu na terestriálnych rádiových frekvenciách, či už v analógovom alebo digitálnom režime. Televízne programy vysielané v digitálnom režime môžu byť základom pre výpočet, ak pokrývajú 50 % obyvateľstva. Na účely výpočtu, či je dodržaná hranica 20 %, sa nezohľadňujú programy, ktoré predstavujú simultánny opakovaný prenos týchto programov vysielaných v analógovom režime. Toto kritérium výpočtu sa vzťahuje len na subjekty, ktoré vysielajú v digitálnom režime programy pokrývajúce 50 % národnej populácie.

9. Bez toho, aby bol dotknutý zákaz vytvárania dominantného postavenia na jednotlivých trhoch, ktoré tvoria [SIC], nemôžu subjekty podliehajúce registračnej povinnosti v registri prevádzkovateľov komunikácii, ktorý bol zriadený na základe článku 1 ods. 6 písm. a) bodu 5 legge n. 249 – Istituzione dell'Autorità per le garanzie nelle comunicazioni e norme sui sistemi delle telecomunicazioni e radiotelevisivo (zákon č. 249, ktorým sa zriaďuje Úrad pre reguláciu komunikácií, Taliansko, a stanovujú predpisy týkajúce sa telekomunikačných a rádiotelevíznych systémov) z 31. júla 1997 [(riadny dodatok ku GURI č. 177, z 31. júla 1997)], priamo ani prostredníctvom ovládaných alebo prepojených spoločností podľa odsekov 14 a 15 dosiahnuť príjmy prekračujúce 20 % celkových príjmov [SIC].

10. Príjmy uvedené v odseku 9 sú príjmy plynúce z financovania verejnej rozhlasovej a televíznej služby, po odpočítaní správnych poplatkov, zo celoštátnej a miestnej reklamy, a to aj v priamej podobe, z teleshoppingu, zo sponzorovania, z reklamnej činnosti týkajúcej sa produktov uskutočňovanej v predajných miestach, s výnimkou zliav z ceny, z trvalých zmlúv uzavretých s verejnými subjektmi a z verejných podpôr poskytnutých priamo subjektom vykonávajúcim činnosti uvedené v článku 2 ods. 2 [písm.] s), z ponúk spoplatnenej televízie, z predplatného a z predaja denníkov a periodík, vrátane tlačených a fonografických produktov uvádzaných na trh podľa prílohy, ako aj z národných tlačových agentúr, z vydávania elektronických publikácií a ročeniek, vrátane na internete a z inzercie online a na rôznych platformách, a to i v priamej forme, vrátane zdrojov zhromaždených vyhľadávačmi, sociálnymi platformami a platformami na zdieľanie, z používania kinematografických diel v rôznych formách, ku ktorým ma verejnosť prístup.

11. Podniky, ktorých príjmy, vrátane príjmov dosiahnutých prostredníctvom ovládaných alebo prepojených spoločností, v odvetví elektronických komunikácií, tak ako ho vymedzuje článok 18 decreto legislativo n. 259 – Codice delle comunicazioni elettroniche (legislatívny dekrét č. 259, ktorým sa prijal Kódex elektronickej komunikácie) z 1. augusta 2003 [(riadny dodatok ku GURI č. 214, z 15. septembra 2003)], prekračujú 40 % celkových príjmov tohto odvetvia, nemôžu v rámci [SIC] dosahovať príjmy prekračujúce 10 % príjmov tohto systému.

…

13. Na účely určenia dominantného postavenia zakázaného uvedeným konsolidovaným aktom v rámci [SIC] sa zohľadnia takisto kapitálové podiely nadobudnuté alebo v každom prípade vlastnené prostredníctvom ovládaných spoločností, a to aj nepriamo, a fiduciárnych spoločností alebo sprostredkovateľov. Za nadobudnuté sa považujú podiely, ktorých vlastníctvo prechádza z jedného subjektu na druhý, najmä prostredníctvom transakcií zlúčenia, rozdelenia, postúpenia, prevodu spoločností alebo iných transakcií, ktoré sa ich týkajú, alebo tiež v súvislosti s týmito transakciami. Pokiaľ medzi jednotlivými akcionármi existujú bez ohľadu na formu, v akej boli uzavreté, dohody,

ktoré sa týkajú sa spoločného výkonu hlasovacieho práva alebo v každom prípade riadenia dotknutej spoločnosti, a ktoré idú nad rámec ich bežnej vzájomnej konzultácie, každý z týchto akcionárov sa považuje za držiteľa všetkých akcií alebo podielov, ktoré vlastnia alebo ovládajú zúčastnené strany.

14. Na účely tohto kodifikovaného znenia ide o kontrolu, najmä čo sa týka subjektov odlišných od spoločností, v prípadoch uvedených v prvom a druhom odseku článku 2359 Codice civile (Občiansky zákonník).

15. Pokiaľ sa nepreukáže opak, o kontrolu vo forme vykonávania dominantného vplyvu ide v jednej z týchto situácií:

a) ak existuje subjekt, ktorý sám alebo po dohode s ďalšími akcionármi má možnosť vykonávať väčšinu hlasovacích práv na riadnom valnom zhromaždení alebo vymenovať alebo odvolať väčšinu členov predstavenstva;

b) ak existujú, najmä medzi spoločníkmi, finančné, organizačné alebo ekonomické väzby, ktoré sú spôsobilé vyvolať jeden z nasledujúcich účinkov:
   1) prevod ziskov a strát;
   2) koordináciu riadenia spoločnosti s riadením iných spoločností na účely dosiahnutia spoločného cieľa;
   3) zverenie právomocí presahujúcich právomoci spojené s vlastnenými akciami alebo podielmi;
   4) zverenie právomocí, pokiaľ ide o výber členov predstavenstva a vedenia spoločností, iným subjektom, než sú subjekty, ktorých právomoci sa legitímne opierajú o vlastnícku štruktúru;

c) ak existuje vzťah podriadenosti voči spoločnému vedeniu, ktorý môže vyplývať najmä z vlastností zloženia správnych orgánov alebo z iných dôležitých a kvalitatívnych prvkov.

…“

Občiansky zákonník

11 Článok 2359 Občianskeho zákonníka, nazvaný „Ovládané a prepojené spoločnosti“, stanovuje:

„Za ovládané spoločnosti sa považujú:

1. spoločnosti, v ktorých iná spoločnosť disponuje väčšinou hlasovacích práv na riadnom valnom zhromaždení;

2. spoločnosti, v ktorých iná spoločnosť disponuje dostatočným počtom hlasovacích práv potrebným pre výkon dominantného vplyvu na riadnom valnom zhromaždení;

3. spoločnosti, ktoré sú pod dominantným vplyvom inej spoločnosti na základe osobitných zmluvných vzťahov.

Na účely uplatnenia bodov 1 a 2 prvého odseku sa zohľadňujú aj hlasovacie práva ovládaných spoločností, fiduciárnych spoločností a sprostredkovateľov; nezohľadňujú sa hlasovacie práva tretích osôb.

Spoločnosti sa považujú za prepojené spoločnosti v prípade, ak jedna zo spoločností vykonáva významný vplyv v ostatných spoločnostiach. Takýto vplyv sa predpokladá, ak táto spoločnosť môže vykonávať na riadnom valnom zhromaždení aspoň pätinu hlasovacích práv alebo desatinu hlasovacích práv, pokiaľ má táto spoločnosť akcie kótované na regulovaných trhoch.“

Kódex elektronickej komunikácie

12 Článok 18 legislatívneho dekrétu č. 259, ktorým sa prijal Kódex elektronickej komunikácie, v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej (ďalej len „Kódex elektronickej komunikácie“), je nazvaný „Postup pre určenie a vymedzenie trhov“. Tento článok stanovuje:

„1. S maximálnym zreteľom na odporúčania týkajúce sa relevantných trhov produktov a služieb v odvetví elektronických komunikácií, (ďalej len ‚odporúčania‘) a usmernení, [AGCOM] vymedzí relevantné trhy v súlade so zásadami práva hospodárskej súťaže a na základe charakteristík a štruktúry národného trhu elektronických komunikácií. Pred vymedzením trhov, ktoré sa líšia od trhov uvedených v odporúčaniach, sa [AGCOM] riadi postupmi uvedenými v článkoch 11 a 12.“

Zákon č. 249 z 31. júla 1997

13 Zákon č. 249 z 31. júla 1997 vo svojom článku 1 ods. 6 písm. a) bode 5 okrem iných právomocí AGCOM uvádza tieto:

„[AGCOM] zabezpečuje vedenie registra prevádzkovateľov komunikácií, do ktorého sú v súlade s týmto zákonom povinní sa zapísať prevádzkovatelia, ktorým [AGCOM] alebo iné príslušné orgány udelili koncesie alebo vydali povolenie podľa platnej právnej úpravy, spoločnosti, ktoré s koncesiou na reklamu šírenú prostredníctvom rozhlasových alebo televíznych zariadení alebo v dennej alebo periodickej tlači, na webe alebo iných pevných alebo mobilných digitálnych platformách, spoločnosti, ktoré vyrábajú a distribuujú rozhlasové a televízne programy, spoločnosti vydávajúce denníky, periodiká alebo časopisy a národné tlačové agentúry, ako aj spoločnosti poskytujúce telematické a telekomunikačné služby, vrátane elektronickej a digitálnej publikácie; do registra sa zapisujú tiež vysielacie infraštruktúry pôsobiace v tuzemsku. [AGCOM] prijme *ad hoc* predpisy upravujúce organizáciu a vedenie registra, ako aj stanovenie kritérií na určenie subjektov, ktoré sú povinné zapísať sa, nezávisle od subjektov, ktoré už boli zapísané do registra ku dňu nadobudnutia platnosti tohto zákona.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

14 Vivendi, spoločnosť založená podľa francúzskeho práva a zapísaná do obchodného registra v Paríži, je materskou spoločnosťou skupiny pôsobiacej v odvetviach médií a tvorby a distribúcie audiovizuálneho obsahu.

15 Vivendi vlastní 23,9 % základného imania spoločnosti Telecom Italia SpA, ktorú ovláda od okamihu, kedy na valnom zhromaždení akcionárov konanom 4. mája 2017 v podstate získala väčšinu hlasovacích práv na valnom zhromaždení tejto spoločnosti.

16 Dňa 8. apríla 2016 uzavreli spoločnosti Vivendi, Mediaset a Reti Televisive Italiane SpA zmluvu o strategickom partnerstve, na základe ktorej Vivendi nadobudla 3,5 % základného imania spoločnosti Mediaset a 100 % základného imania spoločnosti Mediaset Premium SpA, pričom výmenou za to previedla 3,5 % svojho vlastného imania na spoločnosť Mediaset.

17 Z dôvodu nezhôd týkajúcich sa tejto dohody začala Vivendi v decembri 2016 nepriateľskú kampaň s cieľom nadobudnúť akcie spoločnosti Mediaset. Dňa 22. decembra 2016 Vivendi už týmto spôsobom vlastnila 28,8 % základného imania spoločnosti Mediaset a 29,94 % hlasovacích práv na valnom zhromaždení tejto spoločnosti. Tento kvalifikovaný menšinový podiel jej však neumožňoval vykonávať kontrolu nad spoločnosťou Mediaset, ktorá zostala naďalej pod kontrolou skupiny Fininvest.

18 V tomto kontexte Mediaset podala 20. decembra 2016 na AGCOM sťažnosť, v ktorej tvrdila, že Vivendi porušila článok 43 ods. 11 TUSMAR (ďalej len „ustanovenie dotknuté vo veci samej“) tým, že podiely, ktoré má Vivendi v spoločnostiach Telecom Italia a Mediaset, majú za následok, že príjmy spoločnosti Vivendi dosiahnuté jednak v odvetví elektronických komunikácií a jednak v rámci SIC prekračovali podľa jej názoru prahové hodnoty stanovené v tomto ustanovení, podľa ktorého podniky, ktorých príjmy dosiahnuté v odvetví elektronických komunikácií, vrátane príjmov dosiahnutých prostredníctvom ovládaných alebo prepojených spoločností, sú vyššie ako 40 % celkových príjmov tohto odvetvia, nemôžu dosahovať v SIC príjmy vyššie ako 10 % celkových príjmov v tomto systéme.

19 V rozhodnutí z 18. apríla 2017 (ďalej len „rozhodnutie AGCOM“) AGCOM dospel k záveru, že Vivendi porušila ustanovenie dotknuté vo veci samej. V tejto súvislosti tento orgán uviedol, že spoločnosti Telecom Italia a Mediaset sú prepojené spoločnosti so spoločnosťou Vivendi, keďže Vivendi disponuje viac ako pätinou hlasovacích práv na valnom zhromaždení každej z týchto spoločností, ďalej že Vivendi dosiahla 59 % príjmov odvetvia elektronických komunikácií, ktoré tvoria maloobchodné služby prostredníctvom pevnej siete, veľkoobchodné služby prostredníctvom pevnej alebo mobilnej siete a služby televízneho vysielania pre prenos obsahu koncovým užívateľom a že Mediaset dosiahla 13,3 % príjmov vytvorených v rámci SIC. AGCOM týmto rozhodnutím tiež nariadil spoločnosti Vivendi, aby sa v lehote dvanástich mesiacov zbavila týchto podielov na základom imaní spoločnosti Mediaset alebo na základom imaní spoločnosti Telecom Italia.

20 V uvedenom rozhodnutí AGCOM okrem iného usúdil, že na účely uplatnenia ustanovenia dotknutého vo veci samej sú relevantné len trhy, ktoré boli predmetom právnej úpravy podľa článkov 15 a 16 rámcovej smernice. Takisto uviedol, že toto ustanovenie je zamerané na ochranu plurality médií a že jeho cieľom je najmä vzhľadom na rastúci fenomén konvergencie medzi telekomunikáciami a médiami vyhnúť sa skresleniam narušujúcim plurality médií, ku ktorým môže dôjsť vtedy, keď podnik s významným vplyvom na trhu v odvetví elektronických komunikácií nadobudne v SIC „významný hospodársky rozmer“. V tejto súvislosti AGCOM dodal, že obmedzenia zavedené v ustanovení dotknutom vo veci samej majú automatickú povahu, keďže sa uplatňujú nezávisle od akejkoľvek analýzy týchto skreslení a nezávisle od akejkoľvek úvahy týkajúcej sa práva hospodárskej súťaže.

21 Dňa 6. apríla 2018 Vivendi vyhovela príkazu, ktorý je adresoval AGCOM, a to tým, že previedla na tretiu spoločnosť 19,19 % akcií spoločnosti Mediaset, ktoré predstavujú 19,95 % hlasovacích práv na jej valnom zhromaždení. Vivendi si tak ponechala v spoločnosti Mediaset priamy podiel na jej základnom imaní nižší ako 10 % hlasovacích práv, ktoré mohli byť vykonávané na valnom zhromaždení tejto spoločnosti.

22 Vivendi však podala proti rozhodnutiu AGCOM žalobu na Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Regionálny správny súd pre región Lazio, Taliansko), ktorý neskôr podal návrh na začatie prejudiciálneho konania.

23 V rámci tejto žaloby Vivendi po prvé tvrdí, že AGCOM nesprávne vymedzil odvetvie elektronických komunikácií, keďže na účely výpočtu celkových príjmov dosiahnutých v tomto odvetví mal AGCOM zohľadniť všetky trhy, ktoré reálne tvoria odvetvie elektronických komunikácií, a nielen ich časť, a to konkrétne tú časť trhov, ktorá bola predmetom rozhodnutia o analýze trhu zameranej na odhalenie prítomnosti prevádzkovateľa s dominantným postavením a vylučujúcej významné trhy, akým je napríklad trh maloobchodných mobilných telefónnych služieb.

24 Po druhé Vivendi tvrdí, že AGCOM nesprávne vyložil pojem „prepojená spoločnosť“ v zmysle tretieho odseku článku 2359 Občianskeho zákonníka, keď zohľadnil príjmy dosiahnuté spoločnosťami, ktoré sú súčasťou skupiny Mediaset, hoci tieto spoločnosti nie sú spoločnosťou Vivendi ani ovládané, ani s ňou prepojené, a Vivendi v nich nevykonáva žiaden „významný vplyv“ v zmysle tohto ustanovenia.

25 Po tretie sa Vivendi odvoláva na porušenie článkov 49, 56 a 63 ZFEÚ, keďže rozhodnutie AGCOM podľa jej názoru odňalo spoločnosti zaregistrovanej vo Francúzsku možnosť nadobudnúť menšinový podiel v spoločnosti zaregistrovanej v Taliansku.

26 Po štvrté Vivendi tvrdí, že ustanovenie dotknuté vo veci samej je diskriminačné, keďže pre niektorých ďalších prevádzkovateľov v odvetví elektronických komunikácií stanovuje prahovú hodnotu príjmov dosiahnutých v rámci SIC na 20 % namiesto na 10 %.

27 AGCOM tvrdí, že právnym základom zákazu nadobudnúť „významný hospodársky rozmer“ v SIC, uloženého v ustanovení dotknutom vo veci samej, je zásada plurality médií zakotvená najmä v článku 11 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“) a v odôvodnení 8 smernice o audiovizuálnych mediálnych službách. AGCOM okrem toho zdôrazňuje, že podľa judikatúry Súdneho dvora môžu byť základné slobody obmedzené s cieľom zaručiť pluralitu médií v členských štátoch.

28 V tomto kontexte vnútroštátny súd poznamenáva, že je potrebné posúdiť vhodnosť a primeranosť obmedzení uložených ustanovením dotknutým vo veci samej, a to nielen vo vzťahu k slobode usadiť sa, slobodnému poskytovaniu služieb a voľnému pohybu kapitálu, ale aj vo vzťahu k zásadám, akými sú sloboda a pluralita médií.

29 Za týchto okolností Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Regionálny správny súd pre región Lazio) rozhodol prerušiť konanie a položil Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Bráni právo Európskej únie, najmä zásada voľného pohybu kapitálu podľa článku 63 ZFEÚ, napriek existencii práva členských štátov skúmať, kedy majú podnikatelia dominantné postavenie (s tým, že im následne ukladajú špecifické povinnosti), [ustanoveniu dotknutému vo veci samej]? Vyššie uvedené sa týka časti, v ktorej sa predmetný sektor obmedzuje – prostredníctvom odkazu na článok 18 Kódexu elektronických komunikácií – na trhy, ktoré môžu byť predmetom regulácie *ex ante*, a to napriek všeobecne známej skutočnosti, že informácie (pričom pluralita informácií je cieľom príslušného predpisu) sa stále viac šíria v dôsledku používania internetu, osobných počítačov a mobilných telefónov, a to v takej miere, že konkrétne vyradenie maloobchodných mobilných telefónnych služieb z uvedeného sektora, iba z dôvodu, že sa na tieto služby v plnom rozsahu vzťahuje režim hospodárskej súťaže, by mohlo byť iracionálne. Pri vyššie uvedenom treba vziať do úvahy aj skutočnosť, že AGCOM vymedzil hranice odvetvia elektronických komunikácií na účely uplatňovania [ustanovenia dotknutého vo veci samej] práve v rámci konania [vo veci samej], pričom zohľadnil iba trhy, vo vzťahu ku ktorým sa od nadobudnutia účinnosti Kódexu elektronických komunikácií, čiže od roku 2003 po súčasnosť, vykonala aspoň jedna analýza, a to s použitím príjmov odvodených z ostatnej relevantnej kontroly vykonanej v roku 2015?

2. Bránia zásady týkajúce sa slobody usadiť sa a slobodného poskytovania služieb podľa článkov 49 a 56 ZFEÚ, články 15 a 16 [rámcovej smernice], ktorých cieľom je poskytovať ochranu pluralite a slobode prejavu, a tiež zásada proporcionality podľa práva Únie, uplatňovaniu vnútroštátnej právnej úpravy v oblasti verejných audiovizuálnych a rozhlasových mediálnych služieb, akú predstavujú príslušné talianske ustanovenia uvedené v [ustanovení dotknutom vo veci samej a v článku 43 ods. 14 TUSMAR], podľa ktorých sa príjmy, relevantné z hľadiska určenia druhej prahovej hodnoty vo výške 10 %, vzťahujú aj na podniky, ktoré nie sú ovládanými spoločnosťami dotknutého subjektu, ani nepodliehajú jeho dominantnému vplyvu, ale sú s ním iba ‚prepojené' v zmysle článku 2359 Občianskeho zákonníka (na ktorý sa odvoláva uvedený článok 43 ods. 14), hoci dotknutý subjekt vo vzťahu k nim nemá nijaký vplyv na informácie, ktoré majú šíriť?

3. Bránia zásady týkajúce sa slobody usadiť sa a slobodného poskytovania služieb podľa článkov 49 a 56 ZFEÚ, články 15 a 16 [rámcovej smernice] a zásady týkajúce sa ochrany plurality informačných zdrojov a hospodárskej súťaže v sektore televízneho a rozhlasového vysielania podľa [smernice o audiovizuálnych mediálnych službách] a [rámcovej smernice] vnútroštátnej právnej

úprave, akú predstavuje [TUSMAR], v ktorého článku 43 ods. 9 a [v ustanovení dotknutom vo veci samej] sa stanovujú diametrálne odlišné prahové hodnoty (20 % a 10 %) vzťahujúce sa, v uvedenom poradí, na ‚subjekty podliehajúce registračnej povinnosti v registri prevádzkovateľov komunikácií, ktorý bol zriadený na základe článku 1 ods. 6 písm. a) bodu 5 zákona č. 249 z 31. júla 1997' (čiže na subjekty uvedené v odseku 9, t. j. subjekty ktorým AGCOM alebo iný príslušný orgán udeľuje v súlade s platnými predpismi koncesiu alebo povolenie, ako aj na podniky, ktoré sú držiteľmi koncesie a sú vysielateľmi reklamy v akejkoľvek forme, vydavateľské spoločnosti, atď.), resp. na podniky pôsobiace v odvetví elektronických komunikácií, ako bolo vymedzené vyššie (v rámci [ustanovenia dotknutého vo veci samej])?“

O prejudiciálnych otázkach

O prípustnosti

30 Talianska vláda sa domnieva, že prvá otázka je hypotetická z dôvodu, že aj keby bol sektor elektronických komunikácií vymedzený širšie, podiel spoločnosti Vivendi by sa za referenčný rok vzhľadom na kontrolu, ktorú táto spoločnosť vykonáva v spoločnosti Telecom Italia, rovnal 45,9 % príjmov dosiahnutých v tomto odvetví. Prahová hodnota 40 % stanovená v ustanovení dotknutom vo veci samej by bola preto v každom prípade prekročená.

31 Mediaset tvrdí, že celý návrh na začatie prejudiciálneho konania je neprípustný z dôvodu, že vnútroštátny súd nevymedzil vnútroštátny právny rámec jasným a koherentným spôsobom a ani nevysvetlil relevantnosť niektorých ustanovení práva Únie, na ktoré v tomto návrhu odkazuje, pre riešenie sporu vo veci samej.

32 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že prináleží iba vnútroštátnemu súdu, ktorý prejednáva spor a ktorý nesie zodpovednosť za následné súdne rozhodnutie, aby so zreteľom na osobitosti veci posúdil tak potrebu rozhodnutia v prejudiciálnom konaní pre vydanie svojho rozsudku, ako aj relevantnosť otázok, ktoré kladie Súdnemu dvoru. Ak sa teda položené otázky týkajú výkladu práva Únie, Súdny dvor je v zásade povinný rozhodnúť (rozsudok z 10. decembra 2018, Wightman a i., C-621/18, EU:C:2018:999, bod 26 a citovaná judikatúra).

33 Z toho vyplýva, že pri otázkach týkajúcich sa práva Únie platí domnienka relevantnosti. Súdny dvor môže odmietnuť rozhodnúť o návrhu na začatie prejudiciálneho konania podanom vnútroštátnym súdom len vtedy, ak je zjavné, že požadovaný výklad práva Únie nemá nijakú súvislosť s realitou alebo predmetom sporu vo veci samej, ak ide o hypotetický problém alebo ak Súdny dvor nedisponuje skutkovými a právnymi podkladmi potrebnými na užitočnú odpoveď na otázky, ktoré mu boli položené (rozsudok z 10. decembra 2018, Wightman a i., C-621/18, EU:C:2018:999, bod 27 a citovaná judikatúra).

34 V prejednávanej veci, pokiaľ ide o argumentáciu talianskej vlády, treba uviesť, že prvá položená otázka sa týka konkrétne zlučiteľnosti prahovej hodnoty 40 % celkových príjmov dosiahnutých v odvetví elektronických komunikácií, ktorá je stanovená na účely obmedzenia prístupu podnikov pôsobiacich v tomto odvetví do SIC, s právom Únie. Skutočnosť uvádzaná touto vládou, a to že Vivendi v každom prípade prekračuje túto prahovú hodnotu, nemá vplyv na otázku, či samotnú existenciu takejto prahovej hodnoty možno považovať za zlučiteľnú s právom Únie, čo je v podstate to, čo sa vnútroštátny súd snaží zistiť. Táto prvá otázka teda nie je hypotetická v zmysle judikatúry citovanej v bode 33 tohto rozsudku.

35 Pokiaľ ide o argumentáciu uvádzanú spoločnosťou Mediaset, treba zdôrazniť, že hoci vnútroštátny súd v návrhu na začatie prejudiciálneho konania uvádza niektoré ustanovenia práva Únie bez toho, aby vysvetlil ich relevantnosť pre rozhodnutie v spore vo veci samej, tento návrh obsahuje informácie dostatočné na to, aby bolo možné porozumieť právnym otázkam vzneseným v súvislosti s prípadnou nezlučiteľnosťou ustanovenia dotknutého vo veci samej s pravidlami práva Únie.

36 Z toho vyplýva, že prejudiciálne otázky sú prípustné.

O veci samej

Úvodné poznámky

37 V prvom rade je potrebné uviesť, že prvá položená prejudiciálna otázka odkazuje na článok 63 ZFEÚ týkajúci sa voľného pohybu kapitálu, zatiaľ čo druhá a tretia otázka odkazujú na články 49 a 56 ZFEÚ týkajúce sa slobody usadiť sa a slobodného poskytovania služieb. Treba pritom začať skúmaním slobody, ktorá je v prejednávanej veci relevantná.

38 V tejto súvislosti treba najprv zdôrazniť, že návrh na začatie prejudiciálneho konania neobsahuje konkrétne informácie, na základe ktorých by bolo možné sa domnievať, že spor vo veci samej sa týka cezhraničného poskytovania služieb. Za týchto okolností Súdny dvor nebude v rámci tohto návrhu na začatie prejudiciálneho konania skúmať článok 56 ZFEÚ.

39 Ďalej, pokiaľ ide o slobodu usadiť sa a voľný pohyb kapitálu, treba pripomenúť, že pokiaľ ide o otázku, či sa na vnútroštátnu právnu úpravu vzťahuje prvá alebo druhá z týchto slobôd, z ustálenej judikatúry vyplýva, že treba zohľadniť predmet tejto právnej úpravy (pozri v tomto zmysle rozsudok z 13. novembra 2012, Test Claimants in the FII Group Litigation, C-35/11, EU:C:2012:707, bod 90 a citovanú judikatúru).

40 Na vnútroštátnu právnu úpravu, ktorá sa použije len v prípade podielov umožňujúcich vykonávať nepochybný vplyv na rozhodnutia spoločnosti a určovať jej činnosti, sa tak vzťahuje článok 49 ZFEÚ týkajúci sa slobody usadiť sa (rozsudok z 13. novembra 2012, Test Claimants in the FII Group Litigation, C-35/11, EU:C:2012:707, bod 91 a citovaná judikatúra).

41 Naproti tomu vnútroštátne ustanovenia, ktoré sa majú uplatňovať na podiely nadobudnuté iba s cieľom uskutočniť finančné investície bez úmyslu ovplyvňovať riadenie a kontrolu podniku, musia byť preskúmané výlučne vzhľadom na voľný pohyb kapitálu (rozsudok z 13. novembra 2012, Test Claimants in the FII Group Litigation, C-35/11, EU:C:2012:707, bod 92 a citovaná judikatúra).

42 V prejednávanej veci je cieľom článku 43 TUSMAR kontrolovať koncentrácie v rámci SIC, aby sa zabránilo vytváraniu „dominantných postavení“ v zmysle talianskeho práva na jednotlivých trhov, ktoré tvoria SIC. Inými slovami, tento článok, ktorého súčasťou je ustanovenie dotknuté vo veci samej, má za cieľ vo všeobecnosti stanoviť obmedzenia pre kontrolu, ktorú možno vykonávať nad spoločnosťami pôsobiacimi v SIC.

43 V tejto súvislosti ustanovenie dotknuté vo veci samej, ktoré bráni tomu, aby spoločnosť, ktorej príjmy dosiahnuté v odvetví elektronických komunikácií sú vyššie ako 40 % celkových príjmov tohto odvetvia, dosahovala v SIC príjmy prevyšujúce 10 % príjmov tohto systému, bude slúžiť na realizáciu obmedzení takejto kontroly.

44 Okrem toho na jednej strane nadobudnutie 23,94 % základného imania spoločnosti Telecom Italia umožnilo spoločnosti Vivendi získať väčšinu hlasovacích práv na valnom zhromaždení spoločnosti Telecom Italia a následne prevziať kontrolu nad touto spoločnosťou, čo je situácia, na ktorú sa

vzťahuje sloboda usadiť sa. Na druhej strane zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, vyplýva, že cieľom, ktorý spoločnosť Vivendi sledovala pri nadobudnutí akcií spoločnosti Mediaset, nebolo uskutočniť bežnú finančnú investíciu, ale bolo zasahovať do riadenia spoločnosti Mediaset a nadobudnúť významnú časť odvetvia talianskych médií.

45 Vzhľadom na všeobecný cieľ článku 43 TUSMAR a na cieľ nadobudnutia podielov dotknutých vo veci samej, ktorým je vykonávanie nepochybného vplyvu na rozhodovania spoločnosti Mediaset a určovanie jej činností v zmysle judikatúry spomenutej v bode 40 tohto rozsudku, je teda potrebné preskúmať túto vec z hľadiska ustanovení Zmluvy o FEÚ týkajúcich sa slobody usadiť sa.

46 V druhom rade je potrebné uviesť, že druhá a tretia položená prejudiciálna otázka odkazujú na články 15 a 16 rámcovej smernice, na zásadu proporcionality, ako aj na zásadu hospodárskej súťaže v odvetví televízneho vysielania uvedenú v smernici o audiovizuálnych mediálnych službách a v rámcovej smernici.

47 V tejto súvislosti je potrebné na jednej strane poznamenať, že rámcová smernica, ako aj smernica o audiovizuálnych mediálnych službách uskutočnili neúplnú harmonizáciu vnútroštátnych právnych úprav vo svojich príslušných oblastiach, čo ponecháva členským štátom určitý priestor na voľnú úvahu pri prijímaní rozhodnutí na vnútroštátnej úrovni. V zhode s článkom 1 ods. 3 rámcovej smernice majú členské štáty v súlade s právom Únie naďalej právomoc sledovať ciele vo všeobecnom záujme, najmä pokiaľ ide o reguláciu obsahu a audiovizuálnu politiku.

48 Na druhej strane z návrhu na začatie prejudiciálneho konania nevyplýva, akým spôsobom by ustanovenie dotknuté vo veci samej mohlo byť v rozpore s článkami 15 a 16 rámcovej smernice, so zásadou proporcionality, ako aj so zásadou hospodárskej súťaže v odvetví televízneho vysielania uvedenou v smernici o audiovizuálnych mediálnych službách a v rámcovej smernici. Tieto články a zásady sú totiž v rozhodnutí uvedené bez toho, aby bola vysvetlená súvislosť, ktorú majú uvedené články a zásady s položenými otázkami.

49 Hoci niektoré ustanovenia týchto dvoch smerníc môžu byť prípadne zohľadnené v rámci preskúmania položených prejudiciálnych otázok, tieto otázky sa v skutočnosti netýkajú povinností, ktoré môžu vyplývať z uvedených článkov a zásad. Naproti tomu riešia otázku, v akom rozsahu ustanovenie dotknuté vo veci samej prekračuje mieru voľnej úvahy, ktorú členským štátom priznáva rámcová smernica a smernica o audiovizuálnych mediálnych službách, čo si vyžaduje preskúmanie z hľadiska primárneho práva, v prejednávanej veci článku 49 ZFEÚ.

O prejudiciálnych otázkach

50 Svojimi tromi otázkami, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 49 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že bráni právnej úprave členského štátu, ktorá spoločnosti registrovanej v inom členskom štáte, ktorej príjmy dosiahnuté v odvetví elektronických komunikácií, ako je definované na účely tejto vnútroštátnej právnej úpravy, vrátane príjmov dosiahnutých prostredníctvom ovládaných alebo prepojených spoločností, sú vyššie ako 40 % celkových príjmov v tomto odvetví, zabraňuje, aby dosahovala v SIC viac ako 10 % celkových príjmov dosiahnutých v tomto systéme.

51 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že článok 49 ZFEÚ vylučuje každé vnútroštátne opatrenie, ktoré, aj keď sa uplatňuje bez rozdielu na základe štátnej príslušnosti, je spôsobilé príslušníkom členských štátov Únie sťažiť výkon slobody usadiť sa zaručenej Zmluvou o FEÚ alebo ho urobiť menej príťažlivým, a že také obmedzujúce účinky môžu nastať vtedy, ak môže byť spoločnosť v dôsledku vnútroštátnej právnej úpravy odrádzaná od zakladania podriadených subjektov, napríklad stálych

prevádzkarní, v iných členských štátoch, a od vykonávania činností prostredníctvom týchto subjektov (rozsudok z 10. mája 2012, Duomo Gpa a i., C-357/10 až C-359/10, EU:C:2012:283, bod 35 a citovaná judikatúra).

52 Tak je to v prípade ustanovenia dotknutého vo veci samej, keďže toto ustanovenie zakazuje každému podniku bez ohľadu na to, či má alebo nemá sídlo na vnútroštátnom území, ktorého príjmy dosiahnuté v odvetví elektronických komunikácií, ako je definované na účely tohto ustanovenia, predstavujú 40 % celkových príjmov tohto odvetvia, aby prekročil prahovú hodnotu 10 % príjmov dosiahnutých v SIC, a tak prípadne prevzal kontrolu nad iným podnikom so sídlom na tomto území, ktorý vykonáva činnosti v uvedenom systéme.

53 V prejednávanej veci, ako vyplýva z bodov 17 až 20 tohto rozsudku, AGCOM, ktorému bola predložená sťažnosť po tom, čo Vivendi nadobudla 28,8 % základného imania spoločnosti Mediaset a 29,94 % hlasovacích práv na valnom zhromaždení tejto spoločnosti, zakázal spoločnosti Vivendi na základe tohto ustanovenia ponechať si podiely, ktoré nadobudla v spoločnosti Mediaset alebo ktoré vlastnila v spoločnosti Telecom Italia, a nariadil spoločnosti Vivendi zbaviť sa týchto podielov v niektorej z týchto spoločností v rozsahu, v akom prekračovali uvedené podiely prahové hodnoty stanovené uvedeným ustanovením.

54 Ustanovenie dotknuté vo veci samej tak obmedzilo slobodu spoločnosti Vivendi usadiť sa v Taliansku tým, že jej zabránilo zvýšiť vplyv na riadenie spoločnosti Mediaset nadobudnutím väčšieho podielu než zamýšľala. Predstavuje preto obmedzenie slobody usadiť sa v zmysle článku 49 ZFEÚ.

55 Z ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že takéto obmedzenie slobody usadiť môže byť prípustné len vtedy, ak je odôvodnené naliehavými dôvodmi všeobecného záujmu. Okrem toho musí byť toto obmedzenie spôsobilé zabezpečiť dosiahnutie sledovaného cieľa a nesmie ísť nad rámec toho, čo je na dosiahnutie tohto cieľa nevyhnutné (rozsudok z 25. októbra 2017, Polbud – Wykonawstwo, C-106/16, EU:C:2017:804, bod 52 a citovaná judikatúra).

56 V tejto súvislosti, pokiaľ ide v prvom rade o existenciu naliehavých dôvodov všeobecného záujmu, treba uviesť, že z informácií poskytnutých vnútroštátnym súdom, ako aj z pripomienok predložených Súdnemu dvoru vyplýva, že ustanovenie dotknuté vo veci samej bolo prijaté s cieľom zaručiť pluralitu informácií a médií. Článok 43 ods. 5 TUSMAR tiež stanovuje, že AGCOM prijíma opatrenia nevyhnutné na odstránenie alebo zabránenie vzniku postavení uvedených najmä v ustanovení dotknutom vo veci samej, alebo akýchkoľvek iných postavení narušujúcich pluralitu.

57 Súdny dvor už rozhodol, že ochrana slobôd upravených v článku 11 Charty, ktorý vo svojom odseku 2 zakotvuje slobodu a pluralitu médií, je nepochybne cieľom verejného záujmu, ktorého význam je potrebné zdôrazniť najmä v demokratickej a pluralitnej spoločnosti, a ktorý je spôsobilý odôvodniť obmedzenie slobody usadiť sa (pozri v tomto zmysle rozsudok z 22. januára 2013, Sky Österreich, C-283/11, EU:C:2013:28, bod 52 a citovanú judikatúru).

58 Protokol č. 29 o systéme verejnoprávneho vysielania v členských štátoch, pripojený k Zmluve o EÚ a Zmluve o FEÚ, takisto odkazuje na pluralitu médií, pričom uvádza, že „systém verejnoprávneho vysielania v členských štátoch je priamo spojený s demokratickými, sociálnymi a kultúrnymi potrebami každej spoločnosti, a s potrebou zachovania plurality médií“.

59 V prejednávanej veci by preto obmedzenie slobody usadiť sa vyplývajúce z ustanovenia dotknutého vo veci samej mohlo byť v zásade odôvodnené naliehavým dôvodom všeobecného záujmu, a to ochranou plurality informácií a médií.

60 Pokiaľ ide v druhom rade o primeranosť tohto obmedzenia vo vzťahu k sledovanému cieľu, je potrebné uviesť, že článok 43 ods. 9 TUSMAR stanovuje, že subjektom podliehajúcim registračnej povinnosti v registri prevádzkovateľov komunikácii je zakázané dosahovať viac ako 20 % celkových príjmov dosiahnutých v rámci SIC, čím sa zavádza všeobecné pravidlo, ktoré sa uplatňuje len na subjekty pôsobiace v odvetví elektronických komunikácií.

61 Okrem toho ustanovenie dotknuté vo veci samej zavádza ešte konkrétnejšie pravidlo, než je pravidlo stanovené v článku 43 ods. 9 TUSMAR, ktoré sa týka výlučne subjektov odvetvia elektronických komunikácií, tak ako je definované na účely tohto ustanovenia, dosahujúcich viac ako 40 % celkových príjmov v tomto odvetví, a ktoré takýmto subjektom zakazuje dosahovať viac ako 10 % celkových príjmov dosiahnutých v rámci SIC.

62 Uvedené ustanovenie tak v podstate bráni tomu, aby jediný podnik nadobudol sám alebo prostredníctvom svojich dcérskych spoločností významný podiel v odvetví médií v Taliansku, ak už má významný vplyv na trhu v odvetví elektronických komunikácií v tom istom členskom štáte.

63 Keďže pritom takýto zákaz, ktorý vyplýva z ustanovenia dotknutého vo veci samej, predstavuje výnimku zo zásady slobody usadiť sa, vnútroštátnym orgánom prináleží preukázať, že uvedené ustanovenie zodpovedá zásade proporcionality; to znamená, že je nevyhnutné na dosiahnutie uvádzaného cieľa a že tento cieľ nie je možné dosiahnuť zákazmi alebo obmedzeniami menšieho rozsahu alebo menej zasahujúcimi do výkonu tejto slobody (pozri analogicky rozsudok z 23. decembra 2015, Scotch Whisky Association a i., C-333/14, EU:C:2015:845, bod 53 a citovanú judikatúru).

64 V prejednávanej veci treba zdôrazniť, že z odôvodnenia 5 rámcovej smernice vyplýva, že vzhľadom na konvergenciu odvetví telekomunikácií, médií a informačných technológií nepochybne existujú väzby medzi dvoma odvetviami, na ktoré sa vzťahuje ustanovenie dotknuté vo veci samej.

65 Ako v podstate uviedol generálny advokát v bode 74 svojich návrhov, vzhľadom na podobnosť medzi odvetvím služieb elektronickej komunikácie a mediálnym sektorom možno v zásade pripustiť, aby sa stanovili určité obmedzenia týkajúce sa možnosti podnikov, ktoré už majú „dominantné postavenie“ v prvom uvedenom odvetví, využiť toto postavenie na posilnenie svojho postavenia v druhom odvetví.

66 Súdny dvor však rozhodol, že jednotlivé smernice tvoriace nový regulačný rámec pre elektronické komunikačné služby, medzi ktorými sa nachádza aj rámcová smernica, jasne rozlišujú medzi výrobou obsahu, ktorá zahŕňa redakčnú zodpovednosť, a prenosom obsahu, ktorý akúkoľvek redakčnú zodpovednosť vylučuje, s tým, že na obsah a jeho prenos sa vzťahujú odlišné právne úpravy, ktoré sledujú vlastné ciele (pozri v tomto zmysle rozsudok z 13. júna 2019, Google, C-193/18, EU:C:2019:498, bod 31 a citovanú judikatúru).

67 Z dôvodu tohto jasného rozlíšenia medzi tvorbou obsahu a prenosom obsahu podniky pôsobiace v odvetví elektronických komunikácií, ktoré vykonávajú kontrolu nad prenosom a prenosom obsahu, nemusia nutne vykonávať kontrolu nad ich výrobou, ktorá zahŕňa redakčnú zodpovednosť.

68 V prejednávanej veci ustanovenie dotknuté vo veci samej neodkazuje na tieto väzby medzi tvorbou obsahu a prenosom obsahu a ani nie je formulované tak, aby sa uplatňovalo osobitne vo vzťahu k uvedeným väzbám.

69 Toto ustanovenie absolútne zakazuje subjektom, ktorých príjmy v odvetví elektronických komunikácií, ako je definované na účely tohto ustanovenia, sú vyššie ako 40 % celkových príjmov tohto odvetvia, dosahovať v SIC príjmy vyššie ako 10 % príjmov dosiahnutých v tomto systéme.

70 Na účely určenia, či je ustanovenie, akým je ustanovenie dotknuté vo veci samej, spôsobilé dosiahnuť tento konkrétny cieľ sledujúci zabránenie vzniku negatívnych aspektov konvergencie medzi odvetvím elektronických komunikácií a SIC, treba teda posúdiť, aká je väzba medzi na jednej strane prahovými hodnotami, na ktoré toto ustanovenie odkazuje, a na druhej strane existujúcim rizikom pre pluralitu médií.

71 Pokiaľ ide najprv o vymedzenie odvetvia elektronických komunikácií, z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že AGCOM vymedzuje toto odvetvie reštriktívne tak, že sa vzťahuje na trhy, ktoré môžu podliehať regulácii *ex ante*.

72 Ako vyplýva z článkov 15 a 16 rámcovej smernice v spojení s jej odôvodneniami 25 a 27, týmito trhmi sú trhy odvetvia elektronických komunikácií vo všeobecnosti, vrátane nových trhov, na ktorých neexistuje efektívna hospodárska súťaž, ktoré Komisia označila za relevantné trhy výrobkov alebo služieb s cieľom, aby príslušné vnútroštátne orgány prípadne zaviedli *ex ante* regulačné povinnosti smerujúce k doplneniu pravidiel práva hospodárskej súťaže, a to s cieľom vyriešiť ťažkosti, ktoré existujú na týchto trhoch (rozsudok z 3. decembra 2009, Komisia/Nemecko, C-424/07, EU:C:2009:749, body 56 a 64 a citovaná judikatúra).

73 Zdá sa teda, že mechanizmus regulačných povinností *ex ante* je zameraný na vyriešenie špecifických problémov, ktoré sa vyskytnú na špecifických trhoch v odvetví elektronických komunikácií, a nie na zabezpečenie plurality v odvetví médií tým, že umožňuje identifikovať spomedzi podnikov, ktoré už majú významný vplyv na trhu v odvetví elektronických komunikácií, tie podniky, ktoré by mohli v SIC nadobudnúť „významný hospodársky rozmer“.

74 Ako v podstate uviedol generálny advokát v bodoch 51, 52, 79 a 80 svojich návrhov, obmedzením odvetvia elektronických komunikácií na trhy, ktoré môžu byť predmetom regulácie *ex ante*, ustanovenie dotknuté vo veci samej, tak ako ho vykladá AGCOM, vylučuje zo sektora elektronických komunikácií trhy s rastúcim významom pre prenos informácií, a to maloobchodné mobilné telefónne služby alebo aj ďalšie služby elektronickej komunikácie súvisiace s internetom a satelitné vysielanie. Tieto sa pritom stali hlavným nástrojom prístupu k médiám, takže nie je odôvodnené vylúčiť ich z tejto definície.

75 Pokiaľ ide ďalej o prahovú hodnotu 10 % celkových príjmov dosiahnutých v SIC, ktorá je uvedená v ustanovení dotknutom vo veci samej, treba poznamenať, že to, že sa dosahujú alebo nedosahujú príjmy rovnajúce sa 10 % celkových príjmov dosiahnutých v SIC, nie je samo osebe znakom rizika ovplyvňovania plurality médií. Z článku 2 ods. 1 písm. s) TUSMAR totiž vyplýva, že SIC zahŕňa rôzne a rôznorodé trhy. Ak by teda celkové príjmy dosiahnuté podnikom v SIC mali byť koncentrované iba na jednom z trhov tvoriacich tento systém, čiže miera dosiahnutá pre tento trh by bola zjavne vyššia ako 10 %, ale nižšia ako 10 % pri zohľadnení všetkých trhov tvoriacich SIC, potom skutočnosť, že prahová hodnota 10 % celkových príjmov v SIC nebola dosiahnutá, nemôže kategoricky vylúčiť, že existuje riziko pre pluralitu médií. Analogicky v prípade, ak by sa dosiahla prahová hodnota 10 % celkových príjmov dosiahnutých v SIC, avšak týchto 10 % príjmov by sa rozdelilo na jednotlivé trhy, ktoré tvoria SIC, skutočnosť, že táto prahová hodnota 10 % bola dosiahnutá alebo prekročená, nevyhnutne neznamená existenciu rizika pre pluralitu médií.

76 Napokon, pokiaľ ide o skutočnosť, že AGCOM pri identifikácii príjmov dosiahnutých podnikom v odvetví elektronických komunikácií alebo v rámci SIC zohľadňuje nielen príjmy dosiahnuté prostredníctvom „ovládaných“ spoločností, ale aj príjmy dosiahnuté prostredníctvom „prepojených“ spoločností, na ktoré má dotknutý podnik „významný vplyv“ v zmysle tretieho odseku článku 2359 Občianskeho zákonníka, je potrebné uviesť, že z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že takáto prax môže mať za následok dvojité zohľadnenie príjmov a tak skreslenie výpočtu príjmov dosiahnutých v SIC. Tie isté príjmy spoločnosti pôsobiacej v SIC totiž môžu byť zohľadnené tak pri výpočte príjmov podniku, ktorý je jej menšinovým akcionárom, ako aj pri výpočte príjmov podniku, ktorý je jej väčšinovým akcionárom a reálne ju ovláda.

77 Okrem toho treba poznamenať, že „kontrola“ vykonávaná voči „prepojenej spoločnosti“ je založená na širokej domnienke, že spoločnosť vykonáva „významný vplyv“ na druhú spoločnosť, ak prvá z nich môže vykonávať pätinu hlasovacích práv na valnom zhromaždení druhej spoločnosti, alebo desatinu hlasovacích práv, pokiaľ prvá spoločnosť má akcie kótované na regulovaných trhoch. Nezdá sa však, že by takéto okolnosti preukazovali, že prvá uvedená spoločnosť môže skutočne vykonávať taký vplyv na druhú spoločnosť, ktorý by mohol narušiť pluralitu médií a informácií.

78 V situácii ako vo veci samej sa pritom stotožňovanie situácie „ovládanej spoločnosti“ so situáciou „prepojenej spoločnosti“, v rámci výpočtu príjmov dosiahnutých podnikom v odvetví elektronických komunikácií alebo v SIC, nezdá byť zlučiteľne s cieľom sledovaným ustanovením dotknutým vo veci samej.

79 V dôsledku toho toto ustanovenie nemožno považovať za ustanovenie spôsobilé dosiahnuť sledovaný cieľ, keďže stanovuje prahové hodnoty, ktoré nemajú súvislosť s existujúcim rizikom pre pluralitu médií, keďže tieto prahové hodnoty neumožňujú určiť, či a v akom rozsahu môže podnik skutočne ovplyvniť obsah médií.

80 Vzhľadom na všetky vyššie uvedené úvahy je potrebné na položené prejudiciálne otázky odpovedať tak, že článok 49 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že bráni právnej úprave členského štátu, ktorá spoločnosti registrovanej v inom členskom štáte, ktorej príjmy dosiahnuté v odvetví elektronických komunikácií, ako je definované na účely tejto právnej úpravy, sú vyššie ako 40 % celkových príjmov v tomto odvetví, zabraňuje, aby v SIC dosahovala príjmy vyššie ako 10 % celkových príjmov dosiahnutých v tomto systéme.

O trovách

81 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (piata komora) rozhodol takto:

Článok 49 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že bráni právnej úprave členského štátu, ktorá spoločnosti registrovanej v inom členskom štáte, ktorej príjmy dosiahnuté v odvetví elektronických komunikácií, ako je definované na účely tejto právnej úpravy, sú vyššie ako 40 % celkových príjmov v tomto odvetví, zabraňuje, aby v integrovanom systéme komunikácií dosahovala príjmy vyššie ako 10 % celkových príjmov dosiahnutých v tomto systéme.

Podpisy